

KJAK

Men sjálvandi er hjúnabandið diskriminerandi

Tá LGBT geylar “javnstöða”, meina tey við samfelagsliga einsrættan, eina relativistiska samanslagsligheit, har “javnstöða” er tað, tey siga, tað er

Agga Niclasen

meining@meyl.fo

Hurlivasin um tað stórfeita bæssabrúðleypíð vísir, hvat kampanjufólk kunnu fáa burtúr, tá ið tú brúkar eina dilettantiska Gallup-kanning at laða uppundir egnar meiningar.

Samkynd kampanjufólk sigla fyri fullum seglum, og fara at blíva við at gera tað, inntil vit petta tey sundur. Tað krevur bara nóg mikið av opinskáraðum liberalistum og politikarar við integriteti og forstáðli fyri eini institutión, ið einans er til, tí tú diskriminerar.

Kortini, ikki meiri diskriminerandi enn at øll sleppa at giftast, men við tí treyt, at tú giftist einum representanti frá hinum kyninum. Hjúnabandið er bert fyri mann og kvinnu, og umdefinirar tú tað, kanst tú eins væl gera ein enda á tí. Loyvir tú Bjarna og Per at giftast, tað veri seg borgarligt ella í kirkjuregi, tá kann alt gera tað sama; og tað er órelevant, um kirkjan er almenn ella ei—meiningin, definitionin!, er farin.

Samkyndur kærleiki er, innanst inni, eitt samband millum tvey fólk. Siðvant hjúnalag er ikki. Tað er ein institutión. Tað snýr seg ikki bara um samlív ella samlag, tað snýr seg ikki eingong um at hava eitt intenst samband. Tað snýr seg um nógv meiri enn tað; um at skapa eina eind við egnum reglum, við-urkend av statinum sum eitt serskilt samveldi.

At klamsa saman eitthvørt menniskjasamband, so at alt frá bæssakærleika til eitt praktiserandi kristið par verður homogeniserað til hugtakið “hjúnaband”, tæinir ongum. Ikki samkyndum pørum, hvørs “hjúnaband” fer at hava líta søguliga dýpd og null nútíðar relevans. Heldur ikki teimum, ið longu eru gift, tá ið nógv teirra halda, at bæssabrúðleypíð er átrúnadarlaga ótolerant og undirgravar teirra samleika.

Samkynd kampanjufólk hava broytt bæssabrúðleypíð frá skemt til dogma. “Kynsleyst hjúnalag”, siga tey. Menuttan at geva sær far um tað (ella skíta tey bara á tað í teirra totaliteru ótoleransu) svarar hetta til bíbliufrian kristindóm; ella ginn og tonikk við sinoppi... tað hoyrir ikki heima har.

Unga Tjóðveldi (UT), eins radikalt og hasar biligastu Barbie-dukurnar í Klávus, klemmar sjálvsagt orðingina og henda ófrælsa politik, tí annars—og nú mást tú halda tær!—“fáa vit ikki skapt trivnað og javnbjóðis rættindi”. Hóast talan er um ein óliberalan malplaseringsaktivitet, brúkar UT “javnstöðu” sum argumentuttan eginliga at forstanda hug-

hugtakinum, er forsvunnin. Og tað er nakað lort, tí tað er heilt avgerandi, at vit finna fram aftur førleikan at diskriminera. Og at vera opin um tað. Vit mugu gera hetta, tí vit eru endað í eini verðvát inn at skinni av falskari javnstøðu. Tá ið LGBT geylar “javnstöða”, meina tey við samfelagsliga einsháttan, har “javnstöða” er tað, tey siga, tað er.

Lurtar tú bara at samkynjuelituni, tá fert tú at halda, at bæssabrúðleypíð bara er um javnstøðu, um javnrættindi. Nú verður hugtakið “javnstöða” brúkt sum eitt totalitert amboð, tí ein og hvør, sum ivast í ella mutar ímóti eini umdefinering av hjúnabandinum, verður avskrivaður sum

nú einaferð ger á slíkum stað. Men hvat er problemið? Kann eg ikki bara geysla “javnstöða” og krevja javnbjóðis rættindi at sleppa inn á konservatoriið og gagnnýta tess ekspertisu og útgerð? Heitasta, eg vil bara hava tað, hini hava. Prøva meg fram.

Tað stutta av tí langa er, at samfelagið diskriminerar allatíðina — alment sum privat. Tað má, tí um institutiónir og felagsskapir ikki gera tað, tá høvdu teir mist allan samleika, sítt etos, sína meining. Hevði Thomas Winther, rektari á konservatoriinum, loyvt mær og líkum inn, hevði tað hildið uppat at eksistera.

Tann góði og kultiveraði formurin fyri diskriminatión er ein ósundurskiljandi part-

ur av einhvørvjari institutión. Diskriminering er tað, ið loyvir als kyns felagsskapum og bólkum at definera seg, at avgera, hvat limaskapurin betýðir, hvør sleppur uppí, hvør ikki. Uttan mismun var ongin institutión, onki samfelag.

Politiskir flokkar, kirkjur, Immanuel, gjeikaraklubbar, Matmøðrafelagið, Havnar Arbeidskvinnufelag, KÍF, skúlar, kommunur, KRIS, Í Menniskjum Góður Tokki og aðrir egindyrkandi áhugafelagsskapir, einki av hesum hevði verið interesserað, var eg ov ungur. So tað er neyðugt at skyna mun á ymiskum samlagi og viðganga, at hjúnabandið í síni veru er ein diskriminerandi eind.

Um ikki vit gera mismun, um ikki vit seta krøv, um ikki vit siggja, at hjúnabandið snýr seg um annað enn kærleika, annað enn at ‘síðustilla’ nøkur yniski hjá onkrum

somu teknisku rættindum sum hjúnabandið implisitt gevur. So hví kravið um “hjúnadarlaga javnstøðu”? Hví “kynsleyst hjúnalag”?

Og nú blívur tað ikki sørt áhugavert. Tí analyserar tú grundirnar hjá elitusamkyndum at giftast, tá er næstan altíð okkurt terapeutiskt í teimum. “At verði eg verandi ógift, blívi eg keddi; ikki at kunna siga “eg eri gift”, Agga, fær meg at føla meg sum hálvvánaligan borgara.” Viðkomandi er helst ikki hálvvánaligur borgari, men “følir” seg sum ein, so við at institutionalisera bæssakærleika, verða tey glað og fábulaktiga fullgjørd. Opinbart.

Men, seriøst, tað er ikki uppgáva landsins at agera terapeutur fyri sínum borgarum. Tað er upp til okkum og okkara nærfamilju og egnan lokalitet—ikki landið og vælbetaltað terapeutar—at klára okkum, at hava tað gott, finna lukku og meining og annað shit.

Fyri tað, at ein “kanning” onkursvegna prædikar eina undirtøku fyri stórfeita bæssabrúðleypinum, eini umdefinering av hjúnabandinum, merkir verri enn so altíð, at vit tí skulu handla eftir henni. Frá søguni vita vit, bæði her og har, at meirilutin ikki altíð hevur grein í sínum máli. Tað er ikki at siga, at múgván er tollt,

Tað stutta av tí langa er, at samfelagið diskriminerar allatíðina — alment sum privat

minniluta, kunnu vit líka so gott avliva tað. Akkurát sum leikluturin hjá Det Jyske Musikkonservatorium sum samfelagsligur tónlistamennari hevði endað í ongum, slapp eg inn á fremmenda siglingarleið at spæla idiot og flasha mítt politiska yvirlegni.

Sjálvandi, fyri ikki so nógvum árum síðani vóru samkynd fyrir øgiligum órætti. Tíbetur er hetta broytt. Eisini her í Føroyum. Men samkynd eiga at fara eftir skrásettum parlaga ístaðin, tí hetta opnar møguleikan fyri

men bara, at hon ikki altíð hevur rætt.

Følsk javnstøða veitir ikki frælsi, men ger okkum alt meiri bundin at terapeutiska vælferðarstatinum, sum aftur ger tað so torført hjá sivilsamfelagnum sjálv at varðveita nakran samleika. Og tá, vinurin, kann alt gera tað sama.

Hjúnabandið er bert fyri mann og kvinnu, og umdefinirar tú tað, kanst tú eins væl gera ein enda á tí

takið. Neyðardýrini vilja bara hava eitt... “litríkt” Føroyar.

Bæssabrúðleypíð appellerar ikki til nakran frælsisanda ella javnstøðu, til stríðið ímóti kvinnukúgan og amerikanska kravið um borgararættindi í 60unum, men eina moralska og politiska einsrættan; til hvussu hugskot so lættliga og fuskut enda sum ein átuligur trúarsetningur; til hvussu trupult tað er at siga sína meining og ikki svíkja síni grundvirði í eini tíð, har vit rykkja brýr eftir iva og ósemjum.

Ynskið um broyting í hjúnabandslógini lýsir avbera væl, hvussu politisk søguskriving verður tilevnað, og hvussu fólk verða noydd at svølgja hana. Og tað er hatta so óreina orðið, “diskriminatión”, kopplað at falskari javnstøðu, ið er lokomotivstjóri hjá elitera vinstravonginum og tess merkverdigu prísan av øllum tí vrøvlandi grenji, óuppsamir minnilutabólkar koma við.

Í dag verður diskriminatión bert brúkt í keðiligum vendingum; sum tá ið onkur kemur við illavorðnum forðomingum í mun til húðarlit ella kyn. Tann góði formurin fyri tað, at diskriminera, tann sanna merkingin av

“javnstöðu-figgindi” ella “homofob”, hvat jú ikki er serliga hugaligt at verða kallaður, veit eg.

Vanliga orki eg ikki at hoyra uppá LGBT og teirra bedrøviliga retorikk um mannminskandi normalisering... tá heldur sortera CD-samlingina hjá svigermor í alfabetiskum ordan. So tá ið hasin felagsskapurin og RIQmor umrøða núverandi hjúnabandslóg sum ójavnstöðusliga, hvat meina tey so við?

Meina tey, at tað hevði verið javnstøðu-kriminalitetur, um eg ikki slapp inn í Det Jyske Musikkonservatorium? Rætt, eg dugi ikki at spæla nakað ljóðfæri, skilji ikki tónleik, ja, meiri enn at eg veit, at Suede og David Bowie rokka, og at Melody Gardot hevur eina sexuta rødd. Men hvat við mínum rætti at fáa somu viðferð sum tey, ið duga alt hatta har... lesa nótar og slíkt? Eg havi kanska aldri verið áhugaður í hesum fyrr enn nú. Eg veit, at nógv fólk trívast væl í tí, identifisera seg við stovnin, blíva glað av at vera har, og eg veit, at eg ikki ordiliga hoyri heima har, eg havi onga relevantu tilvísing ei heldur talent fyri líkasum ordiligt at kunna gera alt tað, mann

ur av einhvørvjari institutión. Diskriminering er tað, ið loyvir als kyns felagsskapum og bólkum at definera seg, at avgera, hvat limaskapurin betýðir, hvør sleppur uppí, hvør ikki. Uttan mismun var ongin institutión, onki samfelag.

Politiskir flokkar, kirkjur, Immanuel, gjeikaraklubbar, Matmøðrafelagið, Havnar Arbeidskvinnufelag, KÍF, skúlar, kommunur, KRIS, Í Menniskjum Góður Tokki og aðrir egindyrkandi áhugafelagsskapir, einki av hesum hevði verið til, um diskriminering var kriminell.

Og lóggáva, forrestin, handlar ikki um at øll skulu “kunna tað”. So er við fá-tækrahjálp, ella forsorgarhjálp; ella lógin um nær tú kanst fáa koyrikoyrt ella, ja, mismunur og krøv eru allastaðni. Allar lógir áseta, at øll sleppa, men hesar lógir krevja harumframt nakað spesifikt av hvørjum einstøkum borgara: hjá Almannastovuni at ganga tíni umsókn um fátækrahjálp á møti, mást tú vera... ahem, fátækur; øll kunnu fáa koyrikoyrt, solongi sum tú ert átjan ára gamal og hevur tikið neyðugar royndir hjá koyrilærara. Sama við hjúnalagnum.

Elitubæssar hevda, at